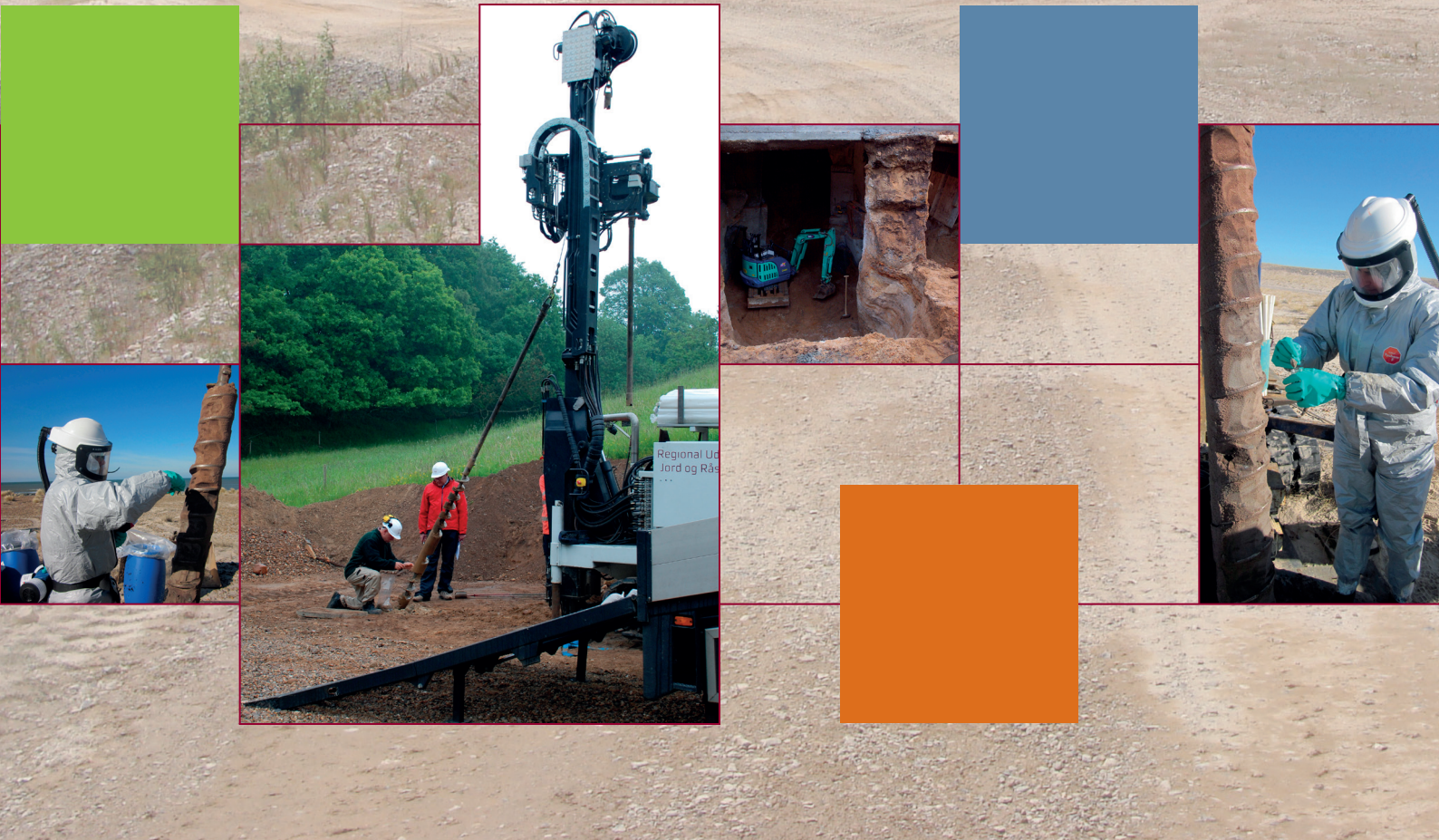

Sikkerhedshåndbog

Miljø
Region Midtjylland

Indholdsfortegnelse

Forord.....	3
-------------	---

Symbolforklaring.....	4
-----------------------	---

Grundvand og jordforurening:

Borearbejde.....	5
Arbejde i brønde.....	6
Udtagning af vandprøver fra monitoringsboringer.....	7
Udtagning af jordprøver.....	8
Arbejde med buskrydder.....	9
Arbejde med lastbilkran.....	10
Arbejde med slibeværktøj.....	11
Arbejde med højtryksrensere.....	12
Færdsel i råstofgrave.....	13
Tilsyn på forurenede grunde.....	14
Tilsyn på lossepladser, fyldpladser og ligende.....	15

Sikkerhedsblade for stofgrupper:.....

Arbejde med oliestoffer.....	16
Arbejde med PCB.....	17
Arbejde med cyanid.....	18
Arbejde med tungmetaller.....	19
Arbejde med pesticider.....	20
Arbejde med chlorerede opløsningsmidler.....	21
Arbejde med tjærestoffer.....	22

Fællesanvisninger:

Arbejdskørsel.....	24
Tilsyn og øvrig færdsel i felten.....	25
Sikkerhedsudstyr og depotrum.....	26
Færdsel i områder med skovflåt.....	27
Arbejde i områder med giftige planter.....	28
Hugormebid.....	29
Weills syge.....	30
Førstehjælpskasse.....	31

Forord

Region Midtjylland Sikkerhed og sundhed ved feltarbejde i Miljø og Råstof – 2013

Lov om arbejdsmiljø stiller krav om, at en arbejdsgiver skal sørge for, at arbejdsforholdene er sikkerheds- og sundhedsmæssigt forsvarlige.

Det er meningen at denne sikkerheds og sundhedshåndbog giver anvisninger på, hvorledes medarbejdere i Miljø ved nærmere beskrevne arbejdsopgaver skal forholde sig, så opgaver kan udføres sikkerheds- og sundhedsmæssigt forsvarligt.

Ved ændringer i arbejdsgange der gør opdatering af håndbogen nødvendig, skal arbejdsmiljøgruppen (AMG) have besked om ændringen. AMG retter de relevante sider, hvorefter gruppen informerer servicegruppen som sørger for at de rettede sider bliver udskiftet.

I sikkerhedshåndbogen er der kun givet anvisning for arbejdsopgaver, der udføres rutinemæssigt.

Er der arbejdsopgaver, der ikke er beskrevet i håndbogen, og hvor det skønnes, at sikkerheds- og sundhedsmæssige vurderinger er nødvendige, skal der ske henvendelse til arbejdslederen.

Om nødvendigt kan nye vurderinger blive indføjet i håndbogen.

Sikkerhedshåndbogen er ikke tænkt som en række afsluttede anvisninger. Anvisningerne skal korrigeres/udbygges ved eksempelvis ændring af lovgivning, ved ændring af arbejdsopgaver og i takt med nye erfaringer.

Lov om arbejdsmiljø har følgende nøglebegreber for sikkerheds- og sundhedsarbejdet:

- arbejdets udførelse
- arbejdsstedets indretning
- tekniske hjælpemidler
- stoffer og materialer

Er der tvivlsspørgsmål, kan en afklaring måske ske ved opslag på Arbejdstilsynets hjemmeside: www.at.dk. Der er bl.a. her en næsten fuldstændig gengivelse af reglerne i arbejdsmiljøet. De normalt mest konkrete anvisninger findes i regelserierne: At-vejledninger og At-cirkulæreskrivelser.

Har en medarbejder sygdomme, eksempelvis epilepsi eller overfølsomhed over for insektstik, eller er der fobier, som kan give problemer, forventes det, at medarbejderen i nødvendigt omfang orienterer arbejdslederen og kolleger herom.

Det vil blive tilstræbt, at alle ansatte der er beskæftiget med feltarbejde tilbydes førstehjælpskursus med jævne mellemrum, samt køreteknisk kursus.

Sikkerhedsudstyr/personlige værnemidler og førstehjælpskasse findes i depotrum i kælderen i Holstebro og i bagerste rum i Horsens. Bestilling af manglende udstyr sker ved henvendelse til servicegruppen som har ansvaret for lagerbeholdningen på depotet.

Det er muligt at låne udstyr eller hente manglende udstyr til egen opbevaring, fx i arbejdsvogn.

Du kan læse mere om Hovedsikkerhedsudvalgets arbejde og Sammensætning på RM's intranet: intranet.rm.dk/personale/arbejdsmiljoe.

Symbolforklaring

Mobiltelefon

Handsker

Ildslukker

Førstehjælpkasse

Nitrilhandsker

Advarselstrekant

Sikkerhedsfodtøj

Trafikvest

Afmærkningsblink

Sikkerhedsstøvler

Engangsdragt

Kort

Hjelm

Regntøj og
vandtætte
handsker

Øjenskylleflaske

Høreværn

Lange bukser

Vand, sæbe og
papirhåndklæde

Sikkerhedsbriller

Savbukser

Pincet

Støvmaske

Hejs og selevest

Gasdetektor

Filtermaske

Kniv

Solcreme

Åndedrætsværn

Flaske med
drikkevand

Borearbejde

Sikkerhedsudstyr/værnemiddel:

- mobiltelefon
- førstehjælpskasse
- sikkerhedsfodtøj
- hjelm
- høreværn påbudt ved forede borer
- åndedrætsværn
- handsker
- nitrilhandsker
- engangsdragt

Ansvarsfordeling:

- hvem er boreformand?
- arbejdsopgaverne afklares og fordeles

Inden arbejdet skal man sikre sig:

- at ledningsplaner forefindes (ikke at udarbejde dem)
- at man overholder respektafstand til el-ledninger såvel i jord som i luft jf. Stærkstrømsreglementet. Kabelsøger skal benyttes til at finde el-ledning (www.retsinformation.dk)
- at GAS er afmærket af ledningsejer
- at der er kendskab til miljøfremmende stoffer
- at der er kendskab til adgangsforhold
- at arbejds trafik er adskilt fra anden trafik, evt. afmærkning med kegler og trafikbånd
- at værnemidler er i orden, se depot side 26
- at man har kendskab til sikkerhedsblade for stofgrupper, se side 16-23

Under borearbejdet:

- indenfor sikkerhedsafstanden på 10 meter til borerig, skal der altid bæres hjelm og sikkerhedssko
- ved løft af boretårn – husk el-ledning i luften
- jordprøver må først udtages fra boret, når boreformand har placeret boret på jorden og angiver, det er sikkert at udtage prøver

Før pauser og efter arbejdet:

- personlig hygiejne – bl.a. vask af hænder før spisning

Ergonomiske påvirkninger:

- borearbejde med forede rør kræver 2 mands bemanning
- borearbejde vil typisk omfatte, udtagning af en del jordprøver og deraf følgende tunge køletasker og PID-posere
- undgå tunge løft i uhensigtsmæssige arbejdsstillinger for at nedbringe risiko for belastningsskader
- et typisk belastningssymptom er træthed og smerter i ryggens muskler. Også kroppens øvrige muskler og led, samt hjerte- og karsystemet kan lide overlast, hvis der løftes for tungt, forkert eller for meget i løbet af en arbejdsdag
- for at undgå belastningsskaderne skal den byrde eller genstand, der skal løftes, vurderes, inden man tager fat. Som udgangspunkt bør man maksimalt løfte 12 kg af gangen og dette maksimalt i 20 meter

Inden du løfter jordprøver og andet udstyr, vurder følgende:

- skønnet vægt
- håndteringen af byrden, vrid i løftestilling
- er det muligt at flytte byrden på anden vis? kran? sækkevogn?
- hvordan er underlaget, ujævn mark, fedtet lerjord, trapper etc.
- hvordan er synsforholdene: vintermørke og dårligt udsyn forringer god løfteteknik

Arbejdsstilling:

- det er af stor betydning, at der er variation i arbejdsstillingerne. Det hindrer en ensidig belastning af kroppens led, muskler, sener, kredsløb og holder kroppen i balance

Orden og ryddelighed:

- god orden gør det muligt at færdes sikkert
- alle fjerner eget affald og rydder op efter sig og reetablerer stedet efter arbejdet

Arbejde i brønde

Sikkerhedsproblemet ved arbejde med boringer placeret i en brønd vurderes at indeholde fald- og gasulykker. En brønd betyder her oftest et pumpehus eller lignende, der er forsænket i forhold til terræn, for at sikre frostfrie forhold i installationen.

Ved arbejde i tørbrønde skal der altid være to personer tilstede. Den ene går ned i brønden iført selevest og den anden er vagtmand med telefon og kan evt. tilkalde hjælp. Hvis nedgang ikke finder sted via en normal trappe med gelænder, men via stige eller trimbøjler, anvendes sikkerhedsudstyr, der gør det muligt at hejse en tilskadekommen op fra brønden.

Som udgangspunkt må man ikke foretage nedstigning i brønde med frit vandspejl, eller tørbrønde med dybder over 2 meter.

I tilfælde hvor nedstigning alligevel er nødvendigt, må det alene ske efter forudgående aftale med leder og kontrol af sikkerhedsudstyr. Lederen skal redegøre for årsagen til at der ikke bestilles et firma med rutine i udførelse af opgaven.

Sikkerhedsudstyr:

- mobiltelefon
- førstehjælpskasse
- sikkerhedsstøvler
- hjelm
- handsker
- hejs og selevest
- gassporeapparat til måling af O₂, H₂S og CH₄

Inden arbejdet:

- planlæg arbejdet så nedstigningen så vidt muligt kan foretages i periode med stigende lufttryk
- tjek at værnemidler er i orden, se depot side 26

Inden nedstigning i brønden:

- mål med gassporeapparat nede i brønd – ved alarm fra gassporeapparatet foretages ingen nedstigning
- opstille trefod
- kontrollere at faldtaljen fungerer korrekt ved at trække hårdt i wiren. Faldtaljen skal udløses og stoppe udtrækningen af wiren
- montere line på selevest

Under arbejdet:

- der foretages kontinuerede målinger med gassporeapparat
- der holdes hele tiden kontakt til vagtmanden

Ved hjemkomsten:

- rengøring af snavset udstyr. Udstyret skal rengøres, så der ikke er risiko for infektion ved kontakt uden brug af handsker

Produkter til hygiejne:

- ved risiko for kontakt med almindeligt snavs, materialer og kemiske produkter: brug almindelig sæbe
- ved risiko for kontakt med affald, forurenede vand og organisk forurening: brug desinficerende sæbe

Udtagning af vandprøver fra monitoringsboringer

Sikkerhedsudstyr:

- mobiltelefon
- førstehjælpskasse
- sikkerhedsfodtøj
- handsker
- ildslukker
- øjenskylleflasker
- vand, sæbe og papirhåndklæde

Inden arbejdet (Miljø har et bæltekøretøj til transport af prøvetagningsudstyr i felt):

Tunge løft og uhensigtsmæssige arbejdsstillinger. Ved tunge løft og uhensigtsmæssige arbejdsstillinger skal arbejdet udføres af 2 personer, fx:

- ved transport af prøveudtagningsudstyret til boringen, hvor det ikke er muligt at køre hen til boringen
- ved brug af slangevogn til prøveudtagning i dybder større end 30 meter, hvor spil ikke kan anvendes
- ved boringer med uhensigtsmæssig udformning

Brug af generator:

- anvendelse af benzindreven generator må kun foretages af personer, der forud har fået en grundig instruktion i dens betjening
- benzingeneratorer skal anbringes i det fri, under hensyn til vindretningen og må ikke stå i bil eller trailer under drift
- benzinpåfyldning skal altid foretages ved arbejdsdagens start. Benzinpåfyldning i felten, samt ved driftvarm generator bør undgås. Generatoren skal altid være stoppet under benzin påfyldning

Prøvetagningsflasker:

- flasker tilsat kemikalier er mærket af laboratoriet. Evt. sikkerhedsforskrifter skal følges

Under arbejdet:

- ved risiko for hudkontakt med kemikalier og forurennet vand anvendes egnede handsker
- kommer der kemikalier på hud eller i øjne, fx ved sprøjt, skal der skylles med vand med det samme, søg herefter lægehjælp
- der må ikke smages på eller lugtes til vandet

Før pauser og efter arbejdet:

- personlig hygiejne – bl.a. vask af hænder
- rengøring af alle snavsede værnemidler. Efter tørring anbringes værnemidler på deres rette plads

Produkter til hygiejne:

- ved risiko for kontakt med almindeligt snavs, materialer og kemiske produkter: brug almindelig sæbe
- ved risiko for kontakt med affald, forurennet vand og organisk forurening: brug desinficerende sæbe

Udtagning af jordprøver

Sikkerhedsudstyr:

- mobiltelefon
- førstehjælpskasse
- sikkerhedsfodtøj
- åndedrætsværn
- handsker
- engangsdragt
- øjenskyllflaske
- vand, sæbe og papirhåndklæde

Inden arbejdet:

- ved udtagning af jordprøver, kan jorden være forurenet med sundhedsskadelige kemikalier og/eller bakterier
- da det på forhånd er svært at udtale sig om, hvilke omfang forureningen har, skal prøveudtagningen foregå på sådan en måde, at unødigt påvirkning fra den evt. forurenede jord undgås. Som minimum tages ovennævnte sikkerhedsudstyr med til udtagning af jordprøver

Under arbejdet:

- hvor der er risiko for hudkontakt med jorden, skal der anvendes beskyttelseshandsker
- der må ikke smages på eller lugtes til vandet

Særlige regler:

- hvis arbejdet ikke kan udføres forsvarligt skal arbejdet stoppes, indtil nødvendig viden er fremskaffet

Før pauser og efter arbejdet:

- personlig hygiejne – bl.a. vask af hænder
- brugeren rengør benyttede værnemidler. Efter tørring anbringes værnemidler på deres rette plads

Produkter til hygiejne:

- ved risiko for kontakt med almindeligt snavs, materialer og kemiske produkter: brug almindelig sæbe
- ved risiko for kontakt med affald, forurenet vand og organisk forurening: brug desinficerende sæbe

Arbejde med buskrydder

Sikkerhedsudstyr:

Ved nylonwire:

- mobiltelefon
- førstehjælpskasse
- sikkerhedsstøvler
- høreværn
- sikkerhedsbriller
- handsker

Ved rundsavsklinge:

- mobiltelefon
- førstehjælpskasse
- sikkerhedsstøvler
- hjelm
- høreværn
- sikkerhedsbriller
- savbukser

Inden arbejdet:

- brugeren skal være fyldt 18 år, og være instrueret i forsvarlig brug og vedligeholdelse af buskrydderen
- kontroller at maskinen er rengjort og funktionen er i orden, kontroller at klingen er hel. Der må ikke anvendes uoriginale klinger på buskrydderen
- se endvidere den enkelte maskines arbejdsanvisning

Under Arbejdet:

- den der arbejder med buskrydderen, skal sørge for at ingen anden person opholder sig inden for et område på mindst 10 meter
- man skal stå fast og stabilt
- maskinen skal under arbejdet holdes med to hænder
- beskadiges sikkerhedsskærm eller klinge under arbejdet, skal den tages ud af brug indtil det er bragt i orden
- se endvidere den enkelte maskines arbejdsanvisning

Efter arbejdet:

- rengøring af de personlige værnemidler og buskrydder
- hvis buskrydderen benyttes ved arbejde med Bjørneklo eller andre lignende allergigivende vækster, skal der monteres en stænkskærm og der skal benyttes engangskedeldragt eller regntøj
- se afsnit om »Arbejde i områder med giftige planter« side 28

Arbejde med lastbilkran

Sikkerhedsudstyr:

- førstehjælpskasse
- sikkerhedsfodtøj
- hjelm
- handsker

Inden arbejdet:

- føreren skal være i besiddelse af godkendt kranførercertifikat
- føreren skal sikre sig, at løft med strop og kæde kun sker i et sikkert anhugningspunkt
- føreren skal sikre sig, at understøttelsesfladen er stabil
- føreren skal sikre sig, at der ikke er personer inden for kranens arbejdsområde
- føreren skal sikre sig, at kæder og wire osv. der skal benyttes er i orden

Under arbejdet:

- hvis det ikke er føreren selv, der står for anhugning, skal føreren have øjenkontakt til personer der skal lave anhugning
- ophold for andre personer i kranens arbejdsområde er forbudt – evt. opsætning af trafikbånd til afgrænsning af arbejdsområde

Efter arbejdet:

- oprydning og rengøring af materiel
- kontrol af kæder og wire

Arbejde med slibeværktøj

Sikkerhedsudstyr:

- førstehjælpskasse
- sikkerhedsfodtøj
- høreværn
- sikkerhedsbriller
- handsker

Inden arbejdet:

- oprydning af arbejdsområdet
- ifør beskyttelsesudstyr
- fjern brandbare materialer 10-15 meter væk fra arbejdsområdet
- sikre sig sikkerhedsafstand på 10 meter til andre personer

Under arbejdet:

- sikrer sig at vinkelsliberen kan arbejde frit

Efter arbejdet:

- oprydning

Arbejde med højtryksrensere

Sikkerhedsudstyr:

- førstehjælpskasse
- sikkerhedsstøvler
- høreværn
- sikkerhedsbriller
- regntøj og vandtætte handsker

Inden arbejdet:

- unge under 18 år må ikke benytte højtryksrenser
- den, der arbejder med højtryksrensere, skal have instruktion i brugen af udstyret og kendskab til de sikkerhedsmæssige funktioner. Læs instruktion til højtryksrensere
- den der benytter anlægget skal sikre sig at ingen opholder sig i området, hvor der er risiko for at blive ramt af højtryksstrålen

Under arbejdet:

- brugeren skal kunne stå fast og stabilt med tilstrækkelig plads omkring sig, så det er muligt at indtage en forsvarlig arbejdsstilling. Hvis det er nødvendigt, at anvende højtryksrenseren fra niveau højere end terrænet, skal der anvendes en arbejdsplatform med rækværk
- sprøjterør skal holdes med begge hænder
- dødmandsknapfunktionen må ikke blokeres
- arbejdet skal tilrettelægges således, at den samme person højst benytter højtryksrenseren ½ time i træk. Herefter skal der skiftes til en anden arbejdsfunktion i en passende periode
- væskestrålen må aldrig rettes mod elektriske installationer

Efter arbejdet:

- rengør området og pak udstyret sammen

Færdsel i råstofgrave

Sikkerhedsudstyr:

- mobiltelefon
- førstehjælpskasse
- sikkerhedsfodtøj
- hjelm
- høreværn

Inden arbejdet:

- ved tilsyn i råstofgrave følges de sikkerhedsinstrukser, der gælder på stedet. Det er den tilsynsførendes pligt at orientere sig om de sikkerhedsbestemmelser, der gælder for den enkelte råstofgrav før tilsynet udføres. Indhent oplysninger hos personalet og følg deres anvisninger

Under arbejdet:

- gå aldrig tæt på en graveskrænts fod eller top – du kan ikke vide, hvornår den evt. skrider
- gå ikke langs en vandkant ved en gravesø – der kan pludselig ske skred under vandet
- holde afstand og vige for læssemaskiner og andre køretøjer. Gå aldrig bagom arbejdende maskiner og sørg for øjenkontakt eller radio-kontakt med føreren, før du nærmer dig

Efter arbejdet:

- ingen bemærkninger

Tilsyn på forurenede grunde

Sikkerhedsudstyr:

- mobiltelefon
- førstehjælpskasse
- sikkerhedsfodtøj
- hjelm
- vand, sæbe og papirhåndklæde

Inden arbejdet:

- tilsyn med forurenende grunde omfatter flere typer tilsyn, fx tilsyn på nuværende boliggrunde, nedlagte lossepladser, igangværende virksomheder, akutte forureninger, afværgeforanstaltninger m.v.
- der henvises til vejledning om arbejde i forurennet jord, som omhandler arbejde i jord, forurennet med sundhedsskadelige kemikalier, se Sikkerhedsblade for stofgrupper side 16-23
- ved tilsyn på afværgeforanstaltninger skal den tilsynsførende følge de sikkerhedsbestemmelser, der er opstillet i planen for sikkerhed og sundhed, som er gældende for det pågældende afværgeprojekt
- det er den tilsynsførendes pligt at orientere sig om de sikkerhedsbestemmelser, der gælder for det pågældende afværgeprojekt, før tilsynet udføres. Det vurderes, om der skal medbringes sikkerhedsudstyr eller lånes af det projektansvarlige firma
- ved tilsyn på igangværende virksomheder henvises til sikkerhedsinstruktion for tilsyn med virksomheder, ligesom virksomhedens sikkerhedsforskrifter skal følges
- iøvrigt henvises til Fællesanvisninger – »Tilsyn og øvrig færdsel i felten« side 25

Under arbejdet:

- hudkontakt med jorden skal så vidt muligt undgås. Hvor der er risiko for hudkontakt med jorden, skal der anvendes beskyttelseshandsker, se »Udtagning af jordprøver« side 8
- hvis tilsynsmedarbejderen vurderer, at tilsynet ikke kan udføres forsvarligt med det medbragte sikkerhedsudstyr, må der ikke udføres tilsyn, før de nødvendige personlige værnemidler er fremskaffet

Før pauser og efter arbejdet:

- personlig hygiejne – bl.a. vask af hænder. Hvis der er risiko for kontakt: vask også underarme og evt. ansigt

Produkter til hygiejne:

- ved risiko for kontakt med almindeligt snavs, materialer og kemiske produkter: brug almindelig sæbe
- ved risiko for kontakt med affald, forurennet vand og organisk forurening: brug desinficerende sæbe

Tilsyn på lossepladser, fyldpladser og ligende

Sikkerhedsudstyr:

- mobiltelefon
- førstehjælpskasse
- sikkerhedsfodtøj
- hjelm
- vand, sæbe og papirhåndklæde

De opstillede sikkerhedsbestemmelser for det pågældende afværgeprojekt skal følges.

Under arbejdet:

- hvis tilsynsmedarbejderen vurderer, at tilsynet ikke kan udføres forsvarligt med det medbragte sikkerhedsudstyr, må der ikke udføres tilsyn, før de nødvendige personlige værnemidler er fremskaffet

Før pauser og efter arbejdet:

- personlig hygiejne – bl.a. vask af hænder, underarme og evt. ansigt
- brugeren rengør benyttede værnemidler
- efter tørring anbringes værnemidler på deres rette plads

Produkter til hygiejne:

- ved risiko for kontakt med almindeligt snavs, materialer og kemiske produkter: brug almindelig sæbe
- ved risiko for kontakt med affald, forurennet vand og organisk forurening: brug desinficerende sæbe

Sikkerhedsblade for stofgrupper

Værnemidler og sundhedsrisiko ved håndtering af medier potentielt forurenet med de mest almindelige stofgrupper såsom: oliestoffer, PCB, cyanid, tungmetaller, pesticider, chlorerede opløsningsmidler og tjærestoffer.

Oliestoffer

Arbejde med olieforurenet jord/vand/luft kan udgøre en sundhedsfare, som afhænger af bl.a. hvilket omfang forureningen har. Generelt gælder for arbejde i forurenet jord, at arbejdet skal planlægges og udføres, så det sikkerheds- og sundhedsmæssigt er fuldt forsvarligt.

Det betyder, at:

- påvirkning fra den forurenede jord under arbejdet skal nedbringes så meget, som det er teknisk rimeligt/muligt
- unødigt påvirkning fra den forurenede jord skal undgås

Stof	Akut virkning	Kronisk virkning
Olie	Irriterer hud og slimhinder	Hudkræft
Benzin	Tør hud, svimmelhed og hjertebanken	Hjerne- og nerveskader og kræft
Benzen	Omtågethed og hovedpine	Blodmangel og blodkræft

Gængse værnemidler:

- sikkerhedsstøvler (kemikaliebestandige)
- sikkerhedsbriller
- evt. maske (comfo eller friskluft)
- åndedrætsværn – der skal mindst anvendes filtrerende åndedrætsværn med A2P2-filtrer ved støvende jordarbejde i områder, der er lettere forurenede eller er klassificeret som områder, der kan være lettere forurenede
- nitrilhandsker/kemikalieresistente handsker

Behovet for anvendelsen af åndedrætsværn vurderes ud fra de enkelte projekter, borearbejde eller tilsyn, i samråd med projektlederen. Såfremt man på særligt forurenede lokaliteter er usikker, anvend da højeste sikkerhedsforanstaltning. Erfaringsmæssigt vil der sjældent være behov for åndedrætsværn ved udendørs borearbejde og når dette er tilfældet vil behovet altovervejende kunne dækkes med Comfo-halvmasken med relevante filtre.

Filtrerende åndedrætsværn må kun benyttes 3 timer om dagen. Hvis arbejdet strækker sig ud over 3 timer, skal der allerede fra arbejdets begyndelse bruges enten filtrerende åndedrætsværn med turboenhed (blæser) eller luftforsynet åndedrætsværn.

Luftforsynet åndedrætsværn og filtrerende åndedrætsværn med turboenhed (blæser) må bruges en hel normal arbejdsdag. Der skal holdes pauser, hvis længde og antal afhænger af arbejdsbelastningen og generne. Arbejde, der ikke kræver brug af åndedrætsværn, kan udføres i disse pauser.

PCB

Arbejde med PCB-forurenede materialer kan udgøre en sundhedsfare, som afhænger af bl.a. hvilket omfang forureningen har. Generelt gælder for arbejde i forurenet jord, vand eller materialer, at arbejdet skal planlægges og udføres, så det sikkerheds- og sundhedsmæssigt er fuldt forsvarligt.

PCB er en forkortelse for en gruppe kemiske stoffer, polychlorerede biphenyler, der kan op-hobe sig i kroppen. Stofferne kan være kræft-fremkaldende og skade fostre. Man kan optage stofferne ved indånding og gennem huden.

PCB har været brugt i elastiske fugemasser i perioden 1950-1976 i alle typer bygninger og som forseglingslim i termoruder i perioden 1967-1973.

Det kan ligeledes optræde i gulvlak, maling og lignende. Elastiske fugemasser af typen polysul-fid kan indeholde op til 30% PCB.

PCB trænger let fra lim eller fugemasse ind i det omgivende træværk eller beton.

Man kan ikke umiddelbart lugte eller se PCB og man skal derfor være opmærksom på at an-vende værnemidler der står mål med kontakttid og koncentrationer. Udendørs anvendes som minimum handsker ved risici for hudkontakt.

Stof	Akut virkning	Kronisk virkning
Polychlorerede biphenyler (PCB)		Kræft, lever- og foster- skader

Gængse værnemidler:

Ved udtagelse af PCB prøver anvendes:

- evt. åndedrætsværn A2/P3 filter der skiftes dagligt
- nitrilhandsker
- evt. engangsdragt

Cyanid

Arbejde med cyanid-forurenede materialer kan udgøre en sundhedsfare, som afhænger af bl.a. hvilket omfang forureningen har. Generelt gælder for arbejde i forurenede jord, vand eller materialer, at arbejdet skal planlægges og udføres, så det sikkerheds- og sundhedsmæssigt er fuldt forsvarligt.

Cyanider spænder meget vidt med hensyn til giftighed afhængigt af i hvilken grad, den enkelte forbindelse kan frigive cyanid.

Frit cyanid optages let og meget hurtigt efter inhalation, indtagelse og hudkontakt. Frit cyanid omdannes hurtigt til thiocyanat, som udskilles med urinen.

I epidemiologiske undersøgelser (arbejdere udsat for lave koncentrationer af cyanid, 7-17 mg/m³) er der beskrevet effekter som mave-tarmgener, påvirkning af centralnervesystemet samt skjoldbruskkirtelen. Disse effekter kan sandsynligvis tilskrives metabolitten thiocyanat.

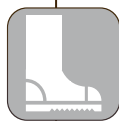
Påvirkninger:

Stof	Akut virkning	Kronisk virkning
Cyanider	Irriterer hud, næseblødning, kan blokere iltoptagelsen	Skader på hjertet, hud, hjerne og nerver

Gængse værnemidler:

- sikkerhedsstøvler (kemikaliebestandige)
- evt. maske
- nitrilhandsker
- støvdragt

Tungmetaller

Arbejde med tungmetal-forurenede materialer kan udgøre en sundhedsfare, som afhænger af bl.a. hvilket omfang forureningen har. Generelt gælder for arbejde i forurenede jord, vand eller materialer, at arbejdet skal planlægges og udføres, så det sikkerheds- og sundhedsmæssigt er fuldt forsvarligt.

Eksempelvis er blyforbindelser tidligere blevet brugt i bl.a. maling, hagl og som inddækning. Der kan være en risiko for påvirkning fra bly og blyforbindelser fx fra fjernelse af inddækning eller nedrivningsarbejde. Det gælder især, når man skraber af, afbrænder og opskærer materialer dækket af blyholdig maling. Hvis man bliver udsat for bly i længere tid, kan man få skader på fx nervesystemet, hjernen, nyrerne og mave/tarmkanalen. Der kan opstå blodmangel, og bly kan nedsætte evnen til at få børn for både mænd og kvinder samt give fosterskader. Desuden anses bly for at være kræftfremkaldende.

Unge under 18 år må ikke arbejde, hvor de risikerer at blive udsat for påvirkninger fra bly. Kviksølv er ligeledes et giftigt tungmetal. Mennesker optager let kviksølvdampe gennem lunger og hud og kan få symptomer som hoste og åndenød. Kviksølv kan også føre til allergisk kontakteksem. Vær særligt opmærksom på støv ved arbejde med kviksølvforurenede jord. Jord vil primært udgøre et problem i tilfælde, hvor der ikke er grebet ind over for kviksølvforureningen. Det kan dreje sig om direkte eksponering (indtagelse, berøring af forurenede jord).

I forbindelse med udførelse af afværgeprojekter kan spredningen af kviksølv med jordstøv som transportmedie minimeres ved at opstille procedurer for bl.a. rengøring af biler og lignende, der forlader den forurenede lokalitet.

Fælles for alle er at man skal sikre hygiejnen, som minimum have handsker på og være opmærksom på støvforhold.

Stof	Akut virkning	Kronisk virkning
Bly	Mavebesvær, smerter, træthed, blodmangel	Skader på hjerne, nyre, foster, knogler og kræft
Cadmium		Skader på nyre og lunge
Chrom	Eksem	Allergi og kræft (chrom VI)
Kviksølv	Kemisk lungebetændelse, kvalme, opkastninger og eksem	Skader på hjerne, nerve, nyre, tandkød og tænder
Nikkel	Eksem	Allergi og kræft

Gængse værnemidler:

- sikkerhedsstøvler
- støvmaske
- nitrilhandsker
- evt. støvdragt

Pesticider

Arbejde med pesticid-forurenede materialer kan udgøre en sundhedsfare, som afhænger af bl.a. hvilket omfang forureningen har. Generelt gælder for arbejde i forurenede jord, vand eller materialer, at arbejdet skal planlægges og udføres, så det sikkerheds- og sundhedsmæssigt er fuldt forsvarligt.

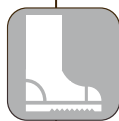
Det skal bemærkes at der er en hel række af forskellige pesticider, med hver deres sammensætning og dermed forskelligt påvirkningsgrader..

Stof	Akut virkning	Kronisk virkning
Pesticider	Forgiftning, irriterer hud, luftveje og øjne	Lever- og nyreskader og kræft

Gængse værnemidler:

- sikkerhedsstøvler (kemikaliebestandige) ved vandprøvetagning
- sikkerhedsbriller ved vandprøvetagning
- evt. maske
- nitrilhandsker
- støvdragt

Chlorerede opløsningsmidler

Arbejde med opløsningsmiddel-forurenede materialer kan udgøre en sundhedsfare, som afhænger af bl.a. hvilket omfang forureningen har. Generelt gælder for arbejde i forurennet jord, vand eller materialer, at arbejdet skal planlægges og udføres, så det sikkerheds- og sundhedsmæssigt er fuldt forsvarligt.

Det skal bemærkes at der er en hel række af forskellige opløsningsmidler, med hver deres sammensætning og dermed forskelligt påvirkningsgrader.

Arbejde med vand, luft eller jord der er forurennet eller påvirket af chlorerede opløsningsmidler kræver som regel kun værnemidler der sikrer kontakt. Såfremt der arbejdes i omgivelser hvor der er konstateret kraftig luftforurening, og hvor der ikke er mulighed for udluftning skal der anvendes A2/P3 filter som minimum. Som tommelfingerregel skal anvendes maske, når de chlorerede opløsningsmidler kan lugtes.

Stof	Akut virkning	Kronisk virkning
Organiske opløsningsmidler	Tør hud, eksem, omtågethed, hovedpine og svimmelhed	Hjerneskader, kronisk hovedpine, koncentrationsbesvær, leverskader og kræft

Gængse værnemidler:

- sikkerhedsstøvler (kemikaliebestandige) ved risiko for kontakt med forurennet vand.
- maske
- evt. åndedrætsværn
- nitrilhandsker

Tjærestoffer

Arbejde med tjærestof-forurenede materialer kan udgøre en sundhedsfare, som afhænger af bl.a. hvilket omfang forureningen har. Generelt gælder for arbejde i forurenede jord, vand eller materialer, at arbejdet skal planlægges og udføres, så det sikkerheds- og sundhedsmæssigt er fuldt forsvarligt.

Ved arbejde med tjæreforurenede jord er det primært ved hudkontakt og støv, at der er risiko for påvirkning fra stofferne. Polyaromatiske hydrocarboner – PAH'er – er en stor gruppe organiske kulbrinter, hvoraf enkeltstofferne benz(a)pyren og dibenz(a,h)anthracen er de vigtigste i toksikologisk henseende. Betegnes normalt som tjærestoffer.

PAH'er er yderst fedtopløselige og optages let gennem lunger, mavearmkanal og hud. Optagelse gennem lunger vurderes alene at ske i forbindelse med indånding af støv. Generelt kan friske tjærestoffer let lugtes. På tjæreforurenede lokaliteter er der tale om PAH'er, der ikke kan ses og lugtes i de påviste koncentrationsniveauer. PAH'er regnes for at være immobile og for ikke at afgive dampe. Derfor er det primært ved hudkontakt og støv, eventuel utilsigtet indtagelse, at der opstår påvirkning fra stofferne. Ved hudkontakt kan der opstå irritation, acnelignende udslet og overfølsomhed. PAH'er menes at have kræftfremkaldende egenskaber. PAH'er henregnes ikke til gruppen af stoffer med akut skadevirkning.

Stof	Akut virkning	Kronisk virkning
PAH	Irriterer hud og slimhinder	Lever- og nyreskader og kræft
Stenkulstjære	Irriterer hud og slimhinder	Hud- og lungekræft

Gængse værnemidler:

- sikkerhedsstøvler (kemikaliebestandige)
- evt. støvmaske
- nitrilhandsker
- evt. støvdragt

Ved manuelt arbejde på arealer, hvor jordkoncentrationer ligger under afskæringskriteriet er det tilstrækkeligt at anvende almindeligt arbejdstøj og handsker (som lukker tæt ved håndled) med bomuldsunderhandske.

Ved manuelt arbejde på arealer med jordkoncentrationer der overskrider afskæringskriteriet anbefales anvendelse af heldragt uden opslag og lommer (fx polypropylendragt, som TYVEK type C) og handsker (som lukker tæt ved håndled) med bomuldsunderhandske. Endvidere skal der anvendes sikkerhedsgummistøvler eller lignende, der hindrer kontakt med den forurenede jord. Samtidigt anbefales, at der anvendes partikelfilter (min. PS2 filter) eller vanding, hvis der er tørre overflader i gravefronten.

Arbejdsførsel

Sikkerhedsudstyr:

- mobiltelefon
- førstehjælpskasse
- trafikvest
- ildslukker (2 kg.)
- advarselstrekant
- afmærkningsblink (rotor/blitz)

Afmærkning af bilen:

- hvis bilen skal henstilles til ulempe for den øvrige trafik, skal den være forsynet med gult afmærkningsblink
- bilen standses så vidt muligt kun udenfor vejbanen. Hvis dette er umuligt, skal der altid anvendes gult afmærkningsblink
- bilen skal have tydeligt firmanavn på side og bagsmæk. Kører man i privat bil, skal den når det er hensigtsmæssigt, være forsynet med magnetstavle, der fortæller, hvem bilen udfører arbejde for

Afmærkning af person:

- hvis man opholder/arbejder i vejsiden skal man bære tydeligt afmærket arbejdstøj, fx orange overtræksvest med reflekser

Adførsel ved arbejde nær veje:

- der må kun standses i højre side, og arbejdet skal så vidt muligt foregå tæt ved bilen og kun på højre side, ligesom afmærkningsblink skal være i funktion
- hvis der er flere arbejdsføretøjer på samme lokalitet, skal de alle parkeres i samme vejside
- ved vendemanøvrer på trafikeret vej skal gult afmærkningsblink være i funktion. Manøvren foretages ved at bakke fra vej og ind på overførsel, sidevej el. lign. Der må ikke bakes ud på trafikeret vej
- hvis det er muligt skal ind- og udstigning ske gennem sidedør i højre side

Færdselsloven:

- du må ikke køre hurtigere end 70 km/timen med trailer. På motorvej dog 80 km/timen
- hvis summen af bilens og trailerens tilladte totalvægt overstiger 3500 kg., skal føreren have trailerkørekort. Det er uden betydning om bil og trailer er belæsset eller ej. Generelt henvises til færdselsloven
- tungt udstyr der transporteres i bil, trailer, eller i båd på trailer, skal være omhyggeligt fastsurret (trykflasker, generatorer, slangevogne, benzindunke etc.)
- udvendigt anbragte benzindunke skal være af metal (»JerryCan« el. lign.)

Tilsyn og øvrig færdsel i felten

Sikkerhedsudstyr:

- mobiltelefon
- førstehjælpskasse
- sikkerhedsfodtøj
- flaske med drikkevand
- kort over området

Inden arbejdet:

Inden du skal i felten, skal du overveje nødvendigheden af følgende:

- så vidt muligt, laves aftaler med ejere eller brugere af arealet
- medbring altid legitimationskort fra Region Midtjylland
- medbring en kollega i tilfælde af forhåndskendskab til vanskelige lodsejere eller særligt farligt terræn (fx højmoser)
- skift til passende påklædning, som skærmer mod insekter (grønt/gråligt tøj) og brændenælder, tidsler o.l.
- brug passende fodtøj
- pakning af udstyr til turen, herunder sikkerhedsudstyr

Skal du besigtige øde områder alene, så fortæl sekretæren eller en kollega, hvor du tager hen, og hvornår du forventer at være tilbage. Husk at ringe hjem, hvis du bliver forsinket.

Under arbejdet:

- undgå at færdes i indhegninger med aggressive dyr (fx væddere og tyre). Kontakt ejeren, hvis færdsel ikke kan undgås på sådanne arealer og tag mulige forholdsregler, bevæg dig roligt og gå aldrig mellem en tyr/vædder/hingst og dens flok
- dukker en lodsejer uventet op under et tilsyn, så præsenter dig selv og dit ærinde, og legitimer dig om nødvendigt
- støder du på en lodsejer, der optræder truende og aggressiv, så udvis rolig og velovervejet opførsel. Brug evt. mulighed for at lade lodsejeren tale med en kollega i telefonen

- falder lodsejeren ikke til ro, og er der ikke umiddelbart mulighed for at få lodsejerens accept af, at man færdes på hans jord trods vores lovhjemlede ret, så afslut tilsynet og tag hjem. Herefter planlægges en opfølgning ud fra denne oplevelse, og et nyt tilsyn varsles behørigt og gennemføres om nødvendigt med politiet medvirken
- bær altid telefonen på dig, når du går ude i terrænet
- rigeligt at drikke og afkøling samt hvile i skygge en stund kan forebygge et truende solstik
- vær opmærksom på symptomerne – stakåndethed, søvnighed og manglende koncentrationsevne – også under kørsel til og fra lokaliteten
- hold afstand til evt. arbejdende entreprenør- og landbrugsmaskiner og sørg for at få øjenkontakt med føreren, før du evt. nærmer dig maskinen
- kommer du til skade så ring hjem og fortæl, hvor du er, og hvad der er sket. I alvorlige tilfælde ringes 112. Husk at opgive telefon nr., så hjælpen kan ringe tilbage til dig

Efter arbejdet:

- personlig hygiejne, bl.a. vask af hænder
- melding om hjemkomst i tilfælde af aftale om hjemkomsttidspunkt. Orientering af overordnede om evt. kontroverser med lodsejere eller andre

Ved hjemkomsten:

- personlig hygiejne
- rengøring af udstyr

Produkter til hygiejne:

- ved risiko for kontakt med almindeligt snavs, materialer og kemiske produkter: brug almindelig sæbe
- ved risiko for kontakt med affald, forurenede vand og organisk forurening: brug sæbe og desinfektionsmiddel (sprit)

Sikkerhedsudstyr og depotrum

Sikkerhedsudstyr i depotrum:

- førstehjælpskasse i tjenestebiler tjekkes (husk tægetang i førstehjælpskassen)
- sikkerhedsbriller
- støvmaske (P2, type S/SL)
- filtermasker (virker ikke mod CO₂):
 - halvmasker til montering af filtre
 - kulfiltermasker (A2-P3-filtre)
- nitrilhandsker (olieresistente)
- engangsdragt
- øjenskyllflaske
- sæbe og papirhåndklæde
- solcreme, faktor 15 eller derover

Ved hjemkomsten:

- benyttet sikkerhedsudstyr og benyttede personlige værnemidler skal rengøres/kasseres efter endt brug. Benyttede filtre til halvmasker må ikke genplaceres i depotrum. Kontrollér, om der er flere ubenyttede filtre tilbage og bestil evt. nye hjem
- halvmasker og lign., der agtes genplaceret i depotrum, skal rengøres omhyggeligt samt yderligere desinficeres efter leverandørens anvisninger. Halvmasker er personligt udstyr for feltpersonalet

Depotansvarlige:

- sikkerhedsudstyret findes i kældrene i Holstebro og Viborg samt i depotrummet i Horsens. Servicegruppen skal have besked, når det sidste tages, således at de kan bestille nyt hjem
- er der behov for andet sikkerhedsudstyr/personlige værnemidler, enten til fast opbevaring hos brugeren eller til opbevaring i depotet til supplering, skal henvendelse herom ske til servicegruppen

Færdsel i områder med skovflåt

Sikkerhedsudstyr:

- førstehjælpskasse
- lange bukser og evt. langærmet bluse
- kniv
- pincet eller »tægetang« (tægetang skal ligge i førstehjælpskassen i regionens biler)

Inden arbejdet:

- husk fornuftigt fodtøj

Under arbejdet:

- hvis du opdager flåter kravle på dig (kan især mærkes på arme og ben) fejes de af med hånden

Efter arbejdet:

- undersøg synlige dele af kroppen med bar hud for flåter. Fastsiddende fjernes uden at berøre dyrets krop. Dette gøres bedst ved at trække en kniv hurtigt og vinkelret på huden mod dyret, eller ved hjælp af tægetang, der kun griber om dyrets munddele

Ved hjemkomsten:

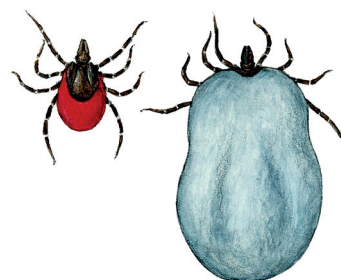
- hurtigst muligt og senest 24 timer fra feltarbejdets start undersøges den øvrige del af kroppen, særligt armhuler, ankler, knæhaser og hofte regionen. Få en anden person til at undersøge ryg og hovedbund. Fastsiddende dyr fjernes som nævnt ovenfor
- hvis man har fjernet fastsiddende flåter vaskes stedet med sæbevand eller sprit for at undgå almindelig sår-infektion
- et brusebad kan skylle flåt-nymfer, som ikke har bidt sig fast, af. Vask evt. alt tøj, da der kan gemme sig flåter som endnu ikke har fundet et sted at bide sig fast
- vær den næste måned opmærksom på røde pletter (større end en 5 kr.) der vokser. Søg læge hvis dette sker. Uforklarlige rysteture og influenza-lignende ømhed i muskler m.m. kan skyldes infektion med Borrelia-bakterier fra skovflåter

Tick Borne Encephalitis (TBE):

Med hensyn til seneste viden og eventuel vaccination mod hjernehindebetændelsen TBE anbefales det at søge denne ved Statens Serum Institut: www.ssi.dk.

Føler du dig usikker eller på anden måde i en risikogruppe, og ønsker du foretaget en vaccination mod TBE, så kontakt i første omgang din leder, der kan bevilge betaling for en vaccination.

Du kan læse mere om Skovflåt, Borrelia og TBE på: www.netdoktor.dk.

Skovflåt: t.v. før sugning – t.h. efter sugning

Arbejde i områder med giftige planter

Sikkerhedsudstyr:

Der er ingen krav til særligt sikkerhedsudstyr, men det anbefales at beskytte huden mod hudirriterende saft fra en række planter (se nedenfor) med lange bukser, lange ærmer og handsker, samt er det godt at medbringe vand og sæbe samt en engangsskraber.

Inden arbejdet:

Ingen særlige forholdsregler, men den enkelte må selv være opmærksom på muligheden for allergiske reaktioner på en eller flere plantearter. Disse plantearter behøver ikke at være giftige i sædvanlig forstand.

Under arbejdet:

Lad være med at spise bær, frugter og andre plantedele samt svampe, du ikke kender med sikkerhed. Undgå at få saft fra især følgende planter og plantegrupper på huden. Hvis det alligevel sker, afvaskes huden med det samme.

Lad være med at spise dele af især nedenstående planter og plantegrupper.

Lad være med at benytte spiseredskaber, der har været i berøring med især følgende planter eller plantegrupper:

- Bjørneklo-arter:
 - eksem efter lyspåvirkning af saft på huden
- Gifttyde
- Skarntyde
- Bittersød Natskygge
- Anemoner
- Kobjælder
- Ranunkler og medlemmer af Ranunkelfamilien
- Vortemælk-arter
- Galdebær-arter
- Almindelig snebær
- Kærmysse
- Dansk Ingefær og andre Ingefær-arter
- Fingerbøl

NB: Der gøres opmærksom på, at en lang række planter, ud over de her nævnte, kan være giftige.

Efter arbejdet:

- rengøring af redskaber, tøj og eventuelle personlige værnemidler
- personlig hygiejne – bl.a. vask af hænder med almindelig sæbe

Ved hjemkomsten:

- søg evt. yderligere oplysninger om planter giftighed

Bjørneklo

Gifttyde

Skarntyde

Bittersød Natskygge

Anemoner

Kobjælder

Ranunkler

Vortemælk

Galdebær

Snebær

Kærmysse

Dansk Ingefær

Fingerbøl

Hugormebid

Sikkerhedsudstyr:

- mobiltelefon

Lægevagten i Region Midtjylland:

Det er bedre at vente på, at der ankommer et egnet transportmiddel, end at udsætte den bidte for anstrengelser under transporten.

Drik ikke kaffe eller alkohol, da det får blodet til at strømme hurtigere.

Ved hjemkomsten:

- bidte personer bør ikke opholde sig alene de første 2 døgn

Inden arbejdet:

Hvis man skal fjerne hø, oprenset grøde, plader på jorden eller lignende skal man være opmærksom på om der ligger hugorme under materialet. Tramp i jorden omkring (hugorme flygter på 10 meters afstand fra dette) eller slå lidt på materialer for at skræmme hugormene væk. Husk forsvarligt fodtøj.

Under arbejdet:

Ved bid:

- hold telefonisk kontakt med en kollega og anmeld ankomst hos lægevagten på telefonnummer: 7011 3131
- forhold dig roligt – særligt den del af kroppen der er bidt. Bidte lemmer kan evt. afsnøres med en bred forbindelse, der først løsnes på sygehuset

Hugorm

Weills syge

Weills syge, også kaldet Leptospirose Ichtohemoragica, skyldes en spiralformet bakterie. Mange rotter har denne sygdom. Tidligere var det en hyppig sygdom på grund af rotterne; men den er blevet mere sjælden efterhånden som rotterne flyttede ned i kloakkerne, væk fra vores boliger.

Rotterne smitter via urinen. Overalt, hvor rotterne findes kan der være smittefare. Måden man bliver smittet på er, at man rører ved steder, hvor rotter har tisset og får bakterien ind via sår eller mikroskopiske rifter i huden. Den kan også smitte ved rottebid.

Smitte kan medføre døden.

Smitte med Weills syge er sjælden i dag, men ses fx hos folk, der har været i forbindelse med kloakvand ved skybrud, hos dambrugere, spildevandsarbejdere og ved landmænd.

Sygdomsforløb af Weills syge:

Når man er smittet, får man pludseligt høj feber og får nogle dage efter »gulsot«, fordi sygdommen er gået i blodet, nyrerne og leveren. Sygdommen er meget sjælden; men alvorlig. Sygdommen behandles bedst indenfor de første 3-4 dage (penicillin). Derfor skal man være meget opmærksom på »mærkelige influenzasymptomer«. Ved høj feber og »influenza« skal en person, der er udsat for spildevand søge læge. Man skal huske at fortælle, hvorfor man søger læge: risiko for Weil's syge.

Forebyggelse af Weills syge:

Forebyggelse af sygdommen er brug af særligt arbejdstøj, handsker og værnemidler, samt god renlighed og hygiejne.

Der findes ikke nogen vaccination.

Det er vigtigt at være opmærksom på mulige sygdomstegn, så man kan få behandling hurtigst muligt. Ved evt. lægekonsultation henledes opmærksomheden på, at der for de beskæftigede disse steder er infektionsrisiko med Weills syge.

Du kan læse mere om Weills syge på:
www.da.wikipedia.org.

Førstehjælpskasse

Indholdsliste:

I alle regionens biler samt i hver afdeling, skal der forefindes en forbindingskasse med minimum følgende indhold:

- plaster
- saks
- kompresbind
- pincet
- tægetang
- telefonnummer på lægevagten: 7011 3131

Servicegruppen har ansvaret for depot, se side 26.

Alle der bruger fællesbilerne, skal tjekke at førstehjælpskassen er i orden.

Region Midtjylland – Miljø
Skottenborg 26 – 8800 Viborg
Telefon: 7841 1999
www.jordmidt.dk